

**UCHWAŁA NR XV/142/2020
RADY POWIATU SZAMOTULSKIEGO**

z dnia 24 czerwca 2020 r.

w sprawie zatwierdzenia „Programu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Szamotulskim na lata 2020-2025”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 marca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920), art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218), uchwała się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Szamotulskim na lata 2020 – 2025”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Szamotulskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Radosław Łanoszka

Załącznik
do Uchwały Nr XV/142/2020
Rady Powiatu Szamotulskiego
z dnia 24 czerwca 2020 r.

***Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
w Powiecie Szamotulskim
na lata 2020 – 2025***

Szamotuły, czerwiec 2020 r.

1. Wstęp

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach opracowano **„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2020 – 2025”**. Określa on kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc.

Jedną z trudnych sytuacji społecznych jest występująca przemoc w rodzinie. Problem ochrony jednostki przed okrucieństwem ze strony najbliższych jest stosunkowo nowym doświadczeniem społecznym. Świadomość zagrożenia, jakie niesie używanie przemocy względem najbliższych, stało się przesłanką do stworzenia odpowiednich aktów prawnych oraz programów chroniących ofiary przemocy w rodzinie. Warto również zaznaczyć, że aby zapobiec przemocy w rodzinie niezbędne jest współdziałanie specjalistów z różnych dziedzin, co wskazuje jak ważnym i jednocześnie złożonym problemem jest przemoc w rodzinie.

2. Podstawy prawne:

Problem przemocy w rodzinie został przedstawiony w wielu dokumentach krajowych i międzynarodowych. Do najważniejszych aktów prawny obowiązujących w tym obszarze w naszym kraju zalicza się:

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2020, poz. 218);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2019, poz. 1507 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 2086 z późn. zm.);
5. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tj. Dz. U. 2020, poz. 30);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U z 2011 r .nr 209 poz. 1245);

3. Definicje przemocy oraz specyfikacja zjawiska.

Przemoc określona jest w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 2 ust. 2: *Ilekroć w ustawie jest mowa o „przemocy w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.*

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

1. jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
2. siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
3. narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
4. powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;
2. przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;
3. przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
4. przemoc ekonomiczna – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy;
5. zaniedbanie – polegające na niezaspokajaniu potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej osób dorosłych wobec dzieci; niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami itp.

Typy przemocy w rodzinie :

1. przemoc wobec małżonka;
2. przemoc wobec dziecka;
3. przemoc wobec rodzeństwa;
4. przemoc wobec rodziców;
5. zaniedbywanie i przemoc wobec osób w podeszłym wieku¹.

¹ Anna Bakuła „Przemoc w rodzinie” , brok.edu.pl

Przemoc nie jest jednorazowym zjawiskiem. Występuje jako zdarzenie o kilku lub kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

1. fazy narastającego napięcia;
2. fazy ostrej przemocy;
3. fazy miodowego miesiąca.

Ta ostatnia faza sprawia, iż osoby dotknięte przemocą wycofują zawiadomienie o przestępstwie, ponieważ sprawca krótkotrwale zmienia swoją postawę i zachowanie. Najczęściej „cichymi” ofiarami przemocy są kobiety. To one, często z uwagi na lęk, poczucie niskiej wartości, odrzucenie, samotność, wstyd, przez długi czas ukrywają stosowanie wobec nich przemocy. Może wynikać to również z nieprawidłowo wyuczonych z domu rodzinnego wzorców, co wiąże się z dziedziczeniem nieprawidłowych zachowań i postaw.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyczy ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednio szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje przemocy (istnieją bliskie i odległe konsekwencje przemocy):

1. zaburzenia zachowania i adaptacyjne;
2. zaburzenia psychiczne w tym zaburzenia osobowości;
3. zaburzenia psychosomatyczne;
4. urazy;
5. śmierć na skutek odniesionych urazów;
6. zaburzenia organiczne mózgu;
7. samobójstwa;
8. problemy z nauką;
9. uzależnienia².

Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Z tego względu istotne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

---

² J.w.

4. Cele ogólne Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2020 – 2025.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2020 – 2025” jest nową formą działań w tym obszarze. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie, z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów zobowiązanych do wszczęcia procedury informują o swoich działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę bądź miasto. Jego zadaniem są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym w/w zjawiskiem wobec ofiar oraz sprawców przemocy. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi.

Dotychczasowe doświadczenia z pracy z klientami dotkniętymi przemocą w rodzinie wskazują, że potrzebują oni wszystkich rodzajów świadczonego w PIK poradnictwa. Tylko zapewnienie wszechstronnego wsparcia stwarza szansę na to, że praca z ofiarą przemocy będzie efektywna – przyniesie rezultaty w postaci zatrzymania przemocy i odbudowania zdolności do kierowania swoim życiem.

W pracy z klientem duże znaczenie mają konsultacje psychologiczne oraz psychoterapia. Ich zadaniem jest umożliwienie ofierze przemocy dokonania rzeczowej i spokojnej analizy własnej sytuacji i określenia, jakie działania w danym przypadku powinny zostać podjęte. Dopiero gdy ona sama określi, jakie kroki chce przedsięwziąć, można przejść do następnego etapu, tj. udzielania wsparcia w konkretnych działaniach (tu podstawową rolę odgrywa poradnictwo prawne służące przygotowaniu ofiary przemocy do udziału w różnego rodzaju postępowaniach dotyczących niezbędnych rozstrzygnięć administracyjnych lub sądowych).

5. Cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty i wskaźniki.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Szamotulskim.

L.p.	Cel szczegółowy	Działania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki
1.	Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie	<p>a) organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy</p> <p>b) edukowanie społeczności lokalnej w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie</p> <p>c) współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Szamotulskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy</p>	<p>wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie</p> <p>ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie</p> <p>- podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych</p> <p>- rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży.</p>	<p>liczba wykonanych oraz przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w Powiecie Szamotulskim.</p> <p>liczba kampanii informacyjno - promocyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie</p> <p>- liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży</p> <p>- liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców</p>

2.	Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.	<p>a) zorganizowanie specjalistycznego punktu konsultacyjno – interwencyjnego działającego na rzecz przemocy w rodzinie</p> <p>b) prowadzenie poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla ofiar przemocy</p> <p>c) organizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy</p>	<p>- swobodny dostęp do informacji dla ofiar przemocy</p> <p>- swobodny dostęp do terapii dla ofiar przemocy</p> <p>szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla ofiar przemocy</p> <p>szeroki dostęp do specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy</p>	<p>liczba osób korzystających z pomocy w ramach punktu konsultacyjno – interwencyjnego dla ofiar przemocy</p> <p>liczba ofiar przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego</p> <p>liczba osób korzystających ze specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy</p>
3.	Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	<p>a) prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy.</p> <p>b) realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy</p>	<p>- ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców oraz pracy nad sobą.</p> <p>- zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u sprawców przemocy.</p> <p>- zwiększenie liczby sprawców przemocy korzystających z profesjonalnej terapii psychologicznej.</p> <p>- podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.</p>	<p>- liczba sprawców przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego</p> <p>- liczba sprawców przemocy korzystających z długofalowych terapii specjalistycznych</p> <p>- liczba wdrożonych programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy</p> <p>- liczba sprawców przemocy, którzy rozpoczęli program korekcyjno- edukacyjny</p> <p>- liczba sprawców przemocy, którzy ukończyli program korekcyjno- edukacyjny</p>

6. Realizatorzy i współrealizatorzy programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2025 będą środki finansowe z budżetu powiatu szamotulskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

8. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach.

Przewodniczący Rady

Radosław Łanoszka

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały, określa w szczególności cele i zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Szamotulskiego.

Przewodniczący Rady

Radosław Łanoszka